Ч. 122 Четверъ 3 червня (15) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адмінїстрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францїсканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лише франковані.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адмінїстраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Реґуляція рѣкъ и меліорации.

Краєве бюро меліораційне при Выдѣлѣ краєвôмъ веде сего року мѣжь иншими реґуляцію рѣки Буга въ повѣтѣ сокальскôмъ пôдъ управою инжинера-адъюнкта Сильвестра Стрѣльбицкого и обваловане рѣки Сяну въ повѣтѣ тарнобжескôмъ. — Пôдъ управою Правительства розпôчнуть ся вже сего року слѣдуючі роботы:

При краєвôмъ предприємствѣ реґуляція рѣки Днѣстра вôдъ Журавна до Розвадова, котру буде вести технїчный вôддѣлъ Намѣстництва пôдъ управою радника будôвництва Ивана Матулѣ. Крôмъ тыхъ робôтъ веде дальше або розпôчне сего року правительственна секція перемыска, вôддѣлу лѣсово-технїчного для забудованя быстрыць (гôрскихъ потокôвъ) пôдъ управою адъюнкта лѣсового Михайла Мартиньця мѣжь иншими слѣдуючі роботы гôрскі, зôстаючі въ зарядѣ Выдѣлу краєвого: Забудоване доплывôвъ рѣки Скавы въ повѣтѣ мысленицкôмъ; забудоване потока Нишкôвки въ новосанчѣвскôмъ повѣтѣ; забудоване потокôвъ: Рôгъ, Дѣверы и Густякôвъ въ доплывѣ рѣки Стрыя въ повѣтѣ турчаньскôмъ.

Воднѣ спôлки приватнѣ мають докôнчити сего року: реґуляцію рѣкъ Вислока и Пельницѣ въ повѣтахъ бжозôвскôмъ и сянôцкôмъ; осушене багонъ коло Ниська и Олеська. Студіи приготовляючі для новыхъ робôтъ реґуляційныхъ и меліораційныхъ будуть сего року вести инжинеры краєвого бюра меліораційного:

Для кольмутаціѣ багонь наддѣстряньскихъ инжинеръ-асистентъ Ив. Галадей, елєвъ Ив. Поазъ и практикантъ Иос. Гурскій пôдъ управою старшого инжинера Иос. Янковского; для реґуляціѣ рѣки Днѣстра вôдъ Розвадова въ гору и рѣки Стрвяжа, инжинеръ-адъюнктъ Стан. Щепановскій, Денисъ Горватъ пôдъ управою дир. Кєндзьора; для реґуляціѣ рѣки Полтвы и доплывôвъ Бѣлки и Маруньки въ пов. львôвскôмъ старшій инжинеръ Тадей Сикорскій зъ инж.-асистентомъ Макс. Черникомъ и ґеометр. Винк. Барчевскимъ. Для льокальнои реґуляціѣ Чечвы въ долиньскôмъ повѣтѣ инжинеръ-адъюнктъ Северинъ Новаковскій; для льокальнои реґуляціѣ рѣки Прута пôдъ Снятиномъ и Черемоша пôдъ Княжемъ инж. Соболевскій; для реґуляціѣ потока Жежавы въ повѣтѣ стрыйскôмъ инж.-асист. Ст. Рібенбаверъ пôдъ управою инжинера Ив. Блявта. Проектованємъ и выконанємъ меліораціи приватныхъ будуть займати ся: въ сянôцкôмъ округѣ инж. Ферд. Гільбріхтъ; въ округѣ львôвскôмъ инж. Ив. Блявтъ, инж.-адъюнктъ С. Новаковскій и инж.-асистентъ Стан. Рібенбаверъ а вôдъ серпня также инж.-адъюнктъ Алекс. Вербицкій; въ округѣ коломыйскôмъ инж. Людвикъ Соболевскій.

Зъ рускихъ товариствъ.

Дня 7 с. м. вôдбули ся въ Рогатинѣ загальнѣ зборы філіѣ „Просвѣты“ при участи около 60 селянъ, 9 священикôвъ и двохъ учителѣвъ. Зборы отворивъ голова філіѣ о. Макогоньскій, а вказавши на цѣль зборôвъ, подякувавъ зôбранымъ, що помимо слоты прибули на сей день до Рогатина. Вôдтакъ представивъ зôбранымъ п. Василя Нагôрного, котрый приѣхавъ зô Львова на запросины, щобы дати информаціи въ справахъ торговельныхъ

Секретарь о. Яворскій вôдчитавъ справоздане, зъ котрого показує ся, що філія ще не такъ то свѣтло розвиває ся, якъ бы належало, а причина въ тôмъ, що въ самôмъ центрѣ, въ Рогатинѣ, нема вôдповѣдныхъ силъ и члены выдѣлу розкиненѣ по повѣтѣ. Выдѣлъ придбавъ для філіѣ значне число членôвъ, бо 130, але помимо того, на вôдозву выдѣлу до всѣхъ виднѣйшихъ людей въ повѣтѣ и до всѣхъ сѣлъ, не зволили многі навѣть вôдповѣсти. Читалень „Просвѣты“ єсть двѣ, а двѣ мають вже затвердженѣ статуты; при двохъ читальняхъ суть також крамницѣ. Выдѣлъ філіѣ вôдносивъ ся до головного выдѣлу зъ просьбою: о выєднане опусту цѣны насѣня въ Народнôй Торговли для членôвъ філіѣ, о информацію що до касъ позичковыхъ системы Райфайзена, о выдане илюстрованои карты князѣвъ и гетьманôвъ рускихъ зъ короткимъ описомъ историчнымъ — але тѣ справы доси не полагодженѣ. Выдѣлъ філіѣ подавъ рôвножь просьбу до Рады повѣтовои о пôдпомогу, але на се не дôставъ вôдповѣди.

Надъ справозданємъ забирали голосъ: селянинъ Кость Скотарь зъ Липицѣ взывавъ селянъ, щобы численно приступали въ члены „Просвѣты“, а о. Маркевичь вказувавъ, що до слабого розвитку філіѣ причиняє ся значно байдужнôсть самыхъ селянъ о полѣпшене своеи долѣ.

Зô справозданя касієра о. Маркевича выходить, що зôбрано 111 зр. зъ членьскихъ вкладокъ. Вôдчисливши зъ тои квоты 15 прц. припало для філіѣ вразъ зъ добровôльнымъ даткомъ 1 зр., доходу 18 зр. 22 кр. Выдатки выносили 6 зр. 19 кр., тожь остало въ касѣ 12 зр. 3 кр.

Зъ выборôвъ до нового выдѣлу вôйшли: о. И. Макогоньскій голова, о. Левъ Рудницкій зъ Черча, О. Ст. Городецкій, о. И. Маркевичь, о. И. Яворскій, учитель А. Гургула и селянинъ

1)

Отець Насмѣхайло.

Зъ румуньского — Ивана Славічія.

Дай єму, Господи, царство небесне, тому дякови Пентелеєви! Добрый то бувъ чоловѣкъ, а славно спѣвавъ на весь свѣтъ; нѣгде не було такого другого. А варенѣ сушеницѣ такъ любивъ, що ажь страхъ.... таки пропадавъ за ними, особливо тогды, коли трохи бувъ захрипъ; деколи й выпивъ сыре яйце, а тогды голосъ у него бувъ такій чистый и такій сильный, що ажь шибы у вôкнахъ бренѣли, коли бувало заспѣває: „Иже херувыми....“

Вôнъ бувъ дякомъ въ Книшôвцяхъ, а то село — коли може чувати — велике й богате, люде тамъ статочнѣ и дуки справляють и стипу и поминки, а де хто богатшій то й запросить дяка на обѣдъ. Давъ єму Господь лишь двоє дѣточокъ: доньку вôддавъ за Петра Цапеска, а сынъ, що называвъ ся Трандафіръ — саме отсей панъ-отець Трандафіръ, бувъ священикомъ въ Голодôвцѣ.

Ну, дай єму Господи ще довгій вѣкъ прожити, тому панъ-отчикови Трандафірови, бо вôнъ таки добрый чоловѣкъ. Учивъ ся богато а спѣвавъ ще красше, якъ єго небôщикъ тато. — Царство єму небесне! А бесѣда у него така, якъ колибъ зъ книжки читавъ, але не говорить богато а все такъ якось поволи та поважномъ. А якій вôнъ працьовитый та запопадливый! Все єму до чогось придасть ся, ба, кажу вамъ, вôнъ докаже такои штуки, що зъ нѣчого щось зробить. Думає, придумує, шукає, збирає та не для себе а все для другихъ.

Отець Трандафіръ мусѣвъ за молоду таки добре набѣдити ся. Бо то, бачите, у тыхъ высокихъ школахъ то не такъ: пôдешь и прийдешь тай вже! Ой нѣ! Тамъ треба головою робити, а робити головою, то не то що лопатою або вилами. Та ще коли у кого повна мошонка, то й яко-тако, але де того нема, то тамъ и працюй та ще й набѣди ся та на голодуй. Але Господь Богъ давъ все на добре — вôнъ не дармо трудивъ ся. Трандафіръ ставъ панъ-отцемъ таки въ тôмъ селѣ, зъ вôдки бувъ єго батько, таки въ Книшôвцяхъ, а то село велике и богате, людей въ нѣмъ богато и статочнѣ та поля у нихъ богато; лишь що вôнъ, бачите, не любивъ ходити на стипы та поминки, та й до богача бувало не хоче ити, коли той єго запросить.

Отець Трандафіръ бувъ бы найлѣпшимъ чоловѣкомъ на свѣтѣ, та коли бо має одну хибу. Вôнъ, бачите, не дуже перебирає въ словахъ а таки каже заразъ правду въ очи; отъ таки вôдъ разу скаже, що єму тамъ въ серци. А то такъ чоловѣкъ не повиненъ робити, бо зъ того не выйде нѣчого доброго; люде того дуже не люблять, коли ты до нихъ таки такъ, якъ то кажуть „просто зъ моста“. Въ свѣтѣ треба инакше жити, бо вôдтакъ лихо. Таке то було и зъ нимъ, тымъ панъ-отцемъ Трандафіромъ. Не выдержавъ въ Книшôвцяхъ и року, все когось собѣ зачепивъ: то поганьбивъ селянъ, то посваривъ ся зъ протопопомъ*). А у протопопа не поможе нѣчого богато говорити, єму треба инакше. Але отець Трандафіръ не хотѣвъ и знати о тôмъ.

Та нѣгде правды дѣти. Вôнъ бувъ таки въ правѣ той панъ-отець Трандафіръ. Лишь що тото право, якъ то кажуть, не для всѣхъ однакове. Слабый противъ сильнѣйшого мусить бути осторожный. Мурашка горы не переверне, але она може єѣ таки рушити, поволи, поволи, оденъ кусничокъ землѣ за другимъ. Може й отець Трандафіръ знавъ о тôмъ, що такъ на свѣтѣ; але то вже була така єго натура: „Що правда и справедливо, того й чортъ не перекрутить“. Такъ говорить вôнъ бувало и то выгнало єго, бачите, зъ Книшовець. А по правдѣ сказавши то таки були селяне, що єго зъ вôдтамъ выѣли. Поговорили зъ протопопомъ, поѣхали до владики, а тому й протопопъ щось шепнувъ — и справа готова; то треба знати, якъ то иде! Отця Трандафіра перенесли зъ тымъ, що мавъ чи не мавъ зъ Книшовець до

*) Въ Румуніи значить протопопъ то що у насъ деканъ.

Кость Скотарь. На заступниковъ: Ант. Воробець, Гн. Гривнакъ и Илія Бойкевичь.

О. Д. Йосифовичь зъ Вербиловець выголосивъ вôдчитъ на тематъ просвѣтно-економічный, въ котрôмъ вказавъ, якій плянъ нашои роботы просвѣтно-економічнои, и заохотивъ зôбраныхъ, щобы приложили руку до тои роботы, бо она сама не зробить ся, а коли хто иншій єѣ за насъ зробить, то и сей буде за насъ пожитки збирати.

При внесеняхъ промавлявъ найперше Ан. Воробець. Учѣмъ ся розуму — казавъ — вôдъ жидôвъ; де оденъ не може, тамъ бере ся ихъ бôльше до интересу. Бôльша спôлка скорше заробить, а коли стратить, то не почуе того дуже. — П. Нагôрный, навязуючи свою бесѣду до поодинокихъ точокъ вôдчиту, сказавъ, що читальня „Просвѣты" се пôдвалина, на котрôй мае будувати ся цѣла дальша робота. Члены Читальнѣ складають ся малыми грôшми и отвирають крамницю, а грошѣ придбанѣ зъ крамницѣ можуть послужити до спôлокъ повѣтовыхъ. Дальше розповѣвъ п. Нагôрный о спôлкахъ и навѣвъ примѣры зъ громадъ въ Швайцаріи, де зъ процентôвъ вôдъ доходôвъ громадскихъ оплачуе ся всѣ данины громадскѣ и заводять ся лѣпшій порядки. Въ Лондонѣ убогѣ робôтники фабричнѣ заложили маленькими вкладками пекарню хлѣба, котра теперь мае свои млыны, склады збôжа а маетку 40 міліонôвъ. —

Никол. Череватый розказавъ, якъ члены Читальнѣ „Просвѣты" въ Путятинцяхъ заложили передъ пôвъ року крамницю дуже малымъ грошемъ, а теперь мають надъ 150 зр. доходу, и вôзвавъ, щобы всюды по селахъ такѣ крамницѣ закладали. О. Маркевичь вксазувавъ на далекосяглôсть крамниць и подавъ примѣръ зъ крамницѣ въ Крилосѣ, де до 500 зр. рѣчного доходу иде въ хосенъ громады.

О. Яворскій предкладавъ, щобы тѣ крамницѣ, якихъ уже теперь около 25 въ повѣтѣ, зъорґанізувати такъ, щобы гуртовно спроваджали товары, а такожь щобы Народна Торговля схотѣла посередничити при гуртовнôй продажи яецъ. — П. Нагôрный пояснявъ, що треба впередъ всѣмъ крамарямъ сѣльскимъ добре порозумѣти ся мѣжь собою, чи они були бы въ силѣ просто зъ фабрикъ спроваджати товары, бо фабрики продають лишь въ великихъ масахъ; такъ само няй крамарѣ порозумѣють ся и зобовяжуть ся означене число копъ яецъ доставити, а Торговля вкаже имъ мѣсце продажи. (К. б.)

Перегляд політичный.

Пôсля дотеперѣшныхъ диспозицій поѣде Є. Вел. Цѣсарь въ вересни на тирольску выставу краеву и перебуде въ Инсбруцѣ вôдъ 28 до 30 вересня.

На вчерашнôмъ засѣданю угорскои Делеґаціѣ поставивъ бувъ дел. Уґронъ вотумъ недовѣрія для ґр. Кальнокого, доказуючи, що его политика есть вправдѣ добра, але за мало дѣяльна. По довшôй дебатѣ ухвалено міністрови вотумъ довѣря всѣма голосами противъ 4.

Vaterland доносить, що Преосв. еп. Пелешь не оставъ ся бувъ въ Римѣ, лишь выѣхавъ разомъ зъ другими путниками, але задержавъ ся въ Міляні, де хотѣвъ крил. Чеховичеви, котрый бувъ першій разъ въ Италіи, показати се мѣсто. Противъ москвофілôвъ зъ товариства „Буковина" у Вѣдни, веде ся дальше слѣдство. Переслухувано такожь чотирохъ членôвъ товарицтва „Сѣчь", котрыхъ були москвофілы запросили до демонстраціѣ. Сконфіскувано такожь вôдозву москвофілôвъ до народу, въ котрôй они хотѣли оправдати свое поступованє.

Зъ Бѣлграду доносять, що кабінетъ Докича есть сильно захитаный, позаякъ радикальна бôльшôсть скупштины домагае ся утвореня радикального кабінету. Президентомъ скупштины выбрано Пашича, а Катича и Вуковича віцепрезидентами.

Новинки.

Львôвъ дня 14 червня.

— **Е. Єксц. н. Намѣстникъ** ґр. Казимиръ Бадені выѣхавъ вчера вечеромъ въ супроводѣ шефа бюра президіяльного п. радника Мавтнера, до Коросна въ цѣли переведеня люстраціѣ тамошного староства.

— **Доповняючій выбôръ** двохъ членôвъ Рады повѣтовои въ Рудкахъ зъ ґрупы громадъ сѣльскихъ, розписано на день 17 липня с. р., а одного члена тоижь рады зъ ґрупы громадъ мѣскихъ на день 19 липня с. р.

— **Є. Ексц. Впреосв. Митрополитъ Сильвестеръ** выѣздить зъ кôнцемъ сего тыждня на осмотръ деканата журавеньского, а поверне до Львова имовѣрно дня 27 червня. — Вчера вôдвѣдавъ Впреосвященого Найдост. Архикнязь Леопольдъ Сальваторъ зъ женою.

— **Преосв. еп. дръ Юл. Пелешь** вернувъ дня 12 с. м. зъ крил. Чеховичемъ зъ Риму до Перемышля. На дворци зелѣзницѣ повитали Владику капітула, духовеньство, питомцѣ духовнои семинаріѣ, интеліґенція и мѣщане перемыскѣ. Промову мавъ архідіяконъ В. Литиньскій. Владика подякувавши за привѣтъ заявивъ, що деякѣ вѣсти що до принятя рускихъ путниковъ въ Римѣ суть безпôдставнѣ. Св. Отецъ принявъ путниковъ рускихъ дуже щиро, удѣливъ имъ свого благословеня а кождому зъ епископôвъ благословеня для вѣрныхъ епархіѣ. „При тôмъ — кôнчивъ владыка — запевняю васъ, що мы, яко вашѣ епископы, мали въ Римѣ на оцѣ добро церкви нашои, нашь обрядъ, и добро народу руского.

— **Сходины секціѣ фільольоґічнои** наукового товариства имени Шевченка будуть вôдбувати ся першои пятницѣ, по 1-ôмъ кождого мѣсяця. Сходины вôдбувають ся въ канцеляріи товариства, ул. Академічна ч. 8 о 7-ôй год. вечеромъ.

— **Сегорôчнѣ загальнѣ зборы** товариства руского Института для дѣвчатъ въ Перемышли вôдбудуть ся дня 19 червня с. р. въ комнатахъ товариства „Рускои Бесѣды" въ Перемышли о годинѣ 3-ôй, евентуально (т. є. на случай недостаточного числа членôвъ о тôй годинѣ) о годинѣ 6-ôй по полудни. Проґрама зборôвъ вызначена § 19 статута. Тогожь дня рано о годинѣ 8-ôй вôдправить ся богослуженє заупокôйне за усопшихъ членôвъ и добродѣѣвъ института.

— **Посолъ на соймъ краєвый дръ Рожанковскій** запрошуе своихъ выборцѣвъ на справозданє посольске до Золочева, котре вôдбуде ся дня 10 (22) червня с. р. о 2 год. по полудни въ сали Функельштайна.

— **Въ справѣ слѣдства противъ вѣденьскихъ демонстрантôвъ-москвофілôвъ** явивъ ся у Впреосвященого Митрополита одинъ изъ радниковъ поліціѣ и просивъ о деякѣ близшѣ поясненя пригоды. Такъ само взято поясненя вôдъ Преосв. еп. Куиловского и вôдъ прелата о. Бѣлецкого, котрый що до матеріяльнои стороны потерпѣвъ найбôльше, бо его поцѣлило найбôльше яецъ и споганило одежу.

— **Въ свѣтъ зъ чужою жѣнкою.** Зъ Калущины доносять, що столярскій челядникъ Рудольфъ Берсъ, занятый при роботѣ въ церкви въ Пôдмихайлю, увѣвъ жѣнку Йосифа Якубовского въ часѣ неприсутности мужа и выѣхавъ зъ нею „въ свѣтъ". Та не далеко заѣхали, бо лише до Львова, де поліція задержала любовну пару и засадила до арешту.

— **Ц. к. Дирекція руху зелѣзниць державныхъ** подае до вѣдомости, що на основѣ розпорядженя ц. к. ґенеральнои Дирекціѣ влучено въ днемъ 12 с. м. реляцію Васильковцѣ-Гусятинъ для осôбъ цивільныхъ вымково зъ другои до першои полосы. Особамъ войсковымъ въ службѣ третою клясою выдае ся для тои реляціѣ звычайнѣ білєты третои клясы. — Стація Пресекарены зелѣзницѣ мѣсцевои Глѣбока-Берґометъ н. С. = Межиброды уряджена для перевозу осôбъ и пакункôвъ, якъ такожь для обмеженого руху товарового буде отворена на дни 15 червня с. р. такожь для посылокъ живои худобы.

† Посмертнѣ вѣсти.

— Маркилъ Желехôвскій, ц. к. концептовый практикантъ Дирекціѣ скарбу, упокоивъ ся по довшôй недузѣ въ 49-ôмъ роцѣ житя. Покôйный, бравъ въ молодшôмъ вѣцѣ, яко учитель рускои ґімназіѣ, живу участь въ справахъ народныхъ, бувъ членомъ всѣхъ то-

---

Голодôвки — щобы книшовецкѣ люде мали вже разъ спокôй.

Священикъ въ Голодôвцѣ! Треба знати, що то значить. Але добре ему такъ, тому панъотчикови Трандафірови! Хто хоче скочити черезъ ровъ, мусить насампередъ скинути зъ себе бесаги. А отецъ Трандафіръ не мавъ нѣчого, лишь жѣнку и двое дѣточокъ, а его бесаги були порожнѣ... тому той такъ тяжко прийшлось ему скакати зъ Книшовець до Голодôвки.

* * *

Село, що люде назвали „Голодôвкою" лежить въ „сухôй долинѣ". Отъ тобѣ маешь! село „Голодôвка" та ще й въ „сухôй долинѣ": тажь то вже вôдъ самыхъ назвъ страшно!

Суха долина.

„Долина", бо то кусень землѣ межи двома пасмами гôръ, а „суха", бо потôкъ, що зробивъ собѣ русло межи тыми горами, цѣлый рôкъ сухій. Хто хоче докладнѣйше знати, де та Голодôвка, то ему треба ще докладнѣйше розповѣсти: на право есть горбъ, що зве ся Ріпоаса (стѣнка), а на лѣво суть три иншѣ: Фаца (передный), Ґропніца (гробниця, могилки) и Алунішь (лѣщина). На Ріпоасѣ суть скалы, на Фацѣ поля, на Ґропніцѣ стоить село, а на Алуніши могилы людей зъ села межи лѣщиною та березами.

Такъ выглядае на право и лѣво. Въ глубинѣ видко знову горы. И зъ вôдтамъ то надходить, коли що надходить. Поза горбомъ Ріпоаса есть долина Ропицѣ, положена трохи низше якъ „суха долина"; она вôдъ того такъ зве ся, що нею плыве потôкъ Ропиця. Та Ропиця то зрадлива вода, особливо на весну: она сплывае по трохи такожь „сухою долиною". Въ цвѣтни, коли стопнѣе снѣгъ на горахъ, то ропиця розгуляе ся та бѣжить тогды по трохи до потока въ „сухôй долинѣ"; але долина тогды вже не суха. До кôлькохъ годинъ Голодôвка вже сыта, але вôдъ воды. То такъ бувае майже що року; саме тогды, коли засѣвы въ поли найкращѣ, то „суха долина" робить ся мокрою. Вода забирае все, що попаде. Та кобы то вода отъ такъ вôдъ разу собѣ збѣгла, а то нѣ, она лишае ся въ долинѣ та робить калюжѣ, де вôдтакъ плодять ся жабы, а замѣсть збôжа вырастае осока та очеретъ, що розрастае ся вôдтакъ разомъ зъ верболозами.

Хибажь то диво, що нема такихъ лѣнивыхъ людей на свѣтѣ, якъ въ Голодôвцѣ? Дурный бы той бувъ, що сѣявъ бы тамъ, де годѣ що зôбрати, ба й не можна мати надѣю на жниво! На Фацѣ знову пѣски, пшениця не пôдхопить ся тамъ высше вôдъ землѣ якъ на долоню, а кукурудза не буде тамъ высша якъ на локоть. На Ріпоасѣ не ростуть навѣтъ ожины. А въ долинѣ вода все забирае, що не посѣешь. Де нема надѣѣ на успѣхъ, тамъ и нема охоты до роботы. Кождый, хто робить, хоче заробити; але Голодôвцямъ и не въ головѣ бувъ заробокъ, тожь и не хотѣло ся имъ робити. Доки можна, вылежують ся всѣ на занѣчкахъ, а коли вже треба конче щось робити, абы не згинути зъ голоду, то идуть на заробôтки до сусѣднего села та зароблять собѣ якъ разъ тôлько, щобы можна дыхати. Прийде зима, то всюды бѣда и нужда.

Але хто до того навыкъ, той и не погадае собѣ, що на свѣтѣ може все таки бути лѣпше. Такъ думали и Голодôвцѣ, що на земли якъ найлѣпшій ладъ: рыба въ водѣ, птахи у воздусѣ, мыши въ дѣрѣ, а Голодôвцѣ въ бѣдѣ.

Ну, а самежь село Голодôвка? Отъ собѣ якъ голодôвка: тутъ хата.... тамъ хата.... що десять кроковъ хата.... доокола хаты не треба плота, бо нема що загороджувати. А улицѣ? Ну, улицѣ всюды, де не стоить хата. А хаты-жь мають комины? И ще бы чого не стало! Дымъ и безъ того знайде собѣ дорогу черезъ стрѣху. А стѣны побѣленѣ? Та на що? Зъ часомъ и такъ весь тинкъ вôдпаде. Кôлька латъ збитыхъ до купы а надъ тымъ дахъ зъ соломы або сѣна; въ серединѣ пѣчь зъ глины, зъ широкимъ запѣчкомъ, якъ его ставили сто лѣтъ тому назадъ, лôжко на чотирохъ ногахъ, дверѣ зъ трохъ дошокъ, збитыхъ впоперекъ двома куснями дерева, щобы держали ся — отъ и все, простенько и добре. Кому не сподобалось, нехай зробить собѣ инакше.

Попереду села, значить ся, на найвысшôмъ мѣсци въ селѣ, стоить якійсь будынокъ;

вариствъ, въ деякихъ выдѣловымъ, оснувавъ бувъ ремѣсниче товариство „Побратимъ“ и выдавъ значнымъ коштомъ илюстровану „Марусю“ Основяненка. Пôзнѣйше черезъ якійсь часъ бувъ одвѣчальнымъ редакторомъ „Правды“ и „Дѣла“. Покинувши учительство, покôйный скôнчивъ выдѣлъ правничій, вложивъ всѣ испыты, и спершу бувъ судовымъ авскультантомъ, опôсля перенѣсъ ся до фінансовои Дирекціѣ, и тутъ яко практикантъ скôнчивъ свое тяжке житє. Покôйный бувъ вдôвцемъ и полишивъ одного сына — Володислава въ Манастирскихъ Єверска, жена сотрудника въ Глещавѣ, упокоила ся по довгôй и тяжкôй недузѣ дня 11 н. ст. червня. — О. Юліянъ Вендзиловичъ, священикъ-дефіціентъ перемыскои епархіѣ, упокоивъ ся въ селѣ Лосє въ 53 ôмъ роцѣ житя. — Меланія въ Лаврôвскихъ Борковска жена пароха въ Грушева коло Дрогобича, упокоила ся дня 10 червня въ Самборѣ въ 57-ôмъ роцѣ житя.

Господарство, промыслъ и торговля.

Ропухи въ огородѣ.

Єсть у насъ поганый звычай, походячій головно зъ темноты и забобонôвъ, що люде убивають богато звѣрятъ, котрî або своимъ видомъ, або своимъ дивнымъ и для несвѣдомыхъ рѣчи загадочнымъ способомъ житя выкликують якусь вôдразу або й страхъ, хочь може тî звѣрята якъ разъ суть для насъ не то зовсѣмъ нешкôдливî, але навѣть дуже пожиточнî. До такихъ звѣрятъ належать и ропухи. Нехай лишь появить ся де ропуха, заразъ — не говоримо вже про зовсѣмъ необразованыхъ нашихъ селянъ, але то само роблять и люде интеліґентнѣйшî — скоро єѣ лишь побачать, нароблять такого крику, якъ колибъ, Богъ знаε, яке стало ся нещастє. Заразъ розпочинаε ся нагôнка за бѣднымъ сотворѣнемъ, и старî и молодî гонять за нею и чимъ скорше єѣ убивають. Дѣти видять, що старшî роблять и таки вже умысно полюють на ропухи, шукають за ними и убивають. Нашî господарѣ а ще бôльше господинѣ дуже не люблять того, коли въ городѣ показують ся ропухи и нищать ихъ а не знають того, що якъ разъ тî поганî ропухи помагають имъ въ огородѣ господарити, бо зъѣдають великими масами такî звѣрята, котрî найбôльше шкодять огородовинѣ. Коли суть люде, що навѣть доказують, що ропухи роблять шкоду, бо зъѣдають або выкушують суницѣ, то хиба лишь длятого, що они не знають и нѣколи не придивили ся, чимъ ропухи живлять ся.

Ропухи не можуть инакше живити ся лишь такъ, що полыкають вôдъ разу свою поживу; они не можуть анѣ кусати анѣ гризти, бо не мають чимъ, не мають приладôвъ до гризеня, значить ся не мають анѣ зубôвъ, анѣ губъ, лишь хрящковатî вилицѣ. Ропухи живлять ся лишь голыми слимаками, хробами, стоногами, усѣлницями, хрущами и т. д. а зъѣдають ихъ въ такôй масѣ, що чистять дуже докладно цѣлî городы. Чоловѣкъ не мôгъ бы такъ очистити, якъ то роблять ропухи, бо они збирають собѣ свою поживу въ ночи, тогды коли вылазять на жиръ найбôльшî шкôдники якъ н. пр. слимаки; чоловѣкъ бы не доглянувъ тыхъ шкôдникôвъ, не вызбиравъ бы ихъ, а ропуха лазить помѣжъ ростинами, и збираε одного за другимъ. Въ жолудку убитыхъ ропухъ можна завсѣгды знайти останки нестравленыхъ частей звѣрять, якъ н. пр. крыльця, нôжки, рôжки и т. д., але нѣмоли нестравленî части ростинъ н. пр. зеренця зъ суниць. Длятого то всюды, де люде знають ся добре на пожиточности ропухъ, не убивають ихъ нѣколи а противно, ще й стараютъ ся о то, щобы ропухи були въ городѣ. Въ Лондонѣ и другихъ бôльшихъ мѣстахъ въ Анґліи продають навѣть ропухи на торгахъ и тî платять ся лѣпше, що бôльше ѣдять. За добру ропуху, котра маε чистити городъ платять по 3 до 4 зр. А ось кôлько може зъѣсти одна ропуха: одна ропуха, котру мавъ у себе професоръ огородництва Ціриъ въ Липску, зъѣдала 30 спорыхъ, голыхъ слимакôвъ одного по другôмъ, а до пôвъ годины могла зъѣсти 10 стоногъ, 10 усѣльниць, що ѣдять капусту, 10 слимакôвъ, одного хруща и 5 на палецъ довгихъ хробôвъ.

Шануймо длятого ропухи въ огородахъ, не убиваймо ихъ, бо они не кусають, анѣ не мають чи въ собѣ чи на собѣ нѣякои ѣди, суть зовсѣмъ невиннî а дуже пожиточнî звѣрята.

— Спôлки садôвничî. Ось якъ то деинде люде собѣ помагають: Въ одной мѣсцевости въ Нѣмеччинѣ (въ Ніштедтъ) приступило 14 господарôвъ, що мають краснî сады до спôлки, котра маε всѣлякими способами выкористувати свои сады. Тî господарѣ робили насамперед черезъ два роки пробу, а коли побачили, що добре иде, то уложили статуты и завязали спôлку. До тои спôлки приступивъ такожъ якійсь сторожъ, що умѣвъ робити вино зъ яблокъ (яблочникъ). Они спровадили собѣ за єго радою вôдповѣднî до того машины и вже черезъ два роки выробляли такъ добрый яблочникъ, що люде въ цѣлôй околици єго купували а шинкарѣ, що продавали горѣвку и пиво, стали навѣть черезъ то тратити. Они зладили собѣ теперь такожъ велику сушарню, въ котрôй будуть робити всѣлякî сушеницѣ и хотять передовсѣмъ выкористувати сады для власного ужитку а що имъ лишить ся, будуть везти на продажъ.

— Якъ добути заржавѣлу шрубу зъ дерева? Коли шруба заржавѣла въ деревѣ, то єѣ дуже трудно выдобути зъ него; треба хиба ажъ дерево розлупати. Коли жъ то якась така рѣчь, котрои годѣ псувати, то неразъ не знати, що зробити и якъ ту шрубу добути. Практичнî люде знають на то дуже простый спосôбъ. Бере ся якійсь кôнчастый кусень зелѣза и розпалюε ся єго ажъ до червоности та прикладаε ся тогды до шрубы. Шруба стаε тогды вôдъ того зелѣза горяча, розширюε ся и розпыхаε дерево доокола, а вôдтакъ вже легко выдобути єѣ зъ него.

— Плямы зъ кавы на шовку и вовняныхъ матеріяхъ можна вывабити тымъ способомъ, що мастить ся ихъ насамперед ґліцериною водою а вôдтакъ сполôкуε ся теплою, (безъ мила); наконецъ прасуε ся матерію, доки ще вогка, зъ лѣвого боку.

— Оклады зъ молока на попаренє. Оденъ анґлійскій лѣкарь, дръ Далє, переконавъ ся въ двохъ выпадкахъ, що оклады зъ солодкого молока суть дуже добрî на попаренє. Оденъ пивоваръ попаривъ бувъ собѣ ноги ажъ по колѣна. Єму роблено оклады зъ молока рано и въ вечеръ въ той спосôбъ, що мочено платки добре въ молоцѣ и обвивано ноги, а вже на другій день почали були мѣхурѣ присыхати а третого дня раны, на 14 центіметрôвъ великî, такъ збѣгли ся, що були ще лишь на пôвтретя центіметра великî. Въ другôмъ выпадку не помагали олива и масти нѣчого, ажъ вôдъ молока почали раны гоити ся.

— **Станъ воздуха за минувшî добы числячи вôдъ 12 год. въ полудне дня 13 до 12 год. въ полудне дня 14 червня** середна теплота була + 19·7° Ц., найвысша + 27·2° Ц. вчера по полудни), найнизша + 13·4° Ц. въ ночи. Барометеръ опадаε (762). Вѣтеръ буде змѣнный, слабый, теплота пôднесе ся до + 18·0° Ц., небо буде переважно захмарене, хвилевый дощь, впрочôмъ погода.

— **Цѣна збôжа у Львовѣ дня 14 с. м.:** пшениця 8·60 до 9·—; жито 6·25 до 6·70; ячмѣнь 5·20 до 5·80; овесъ 6·50 до 6·80; рѣпакъ 13·— до 13·25; горохъ 5·50 до 8·—; вика 5·— до 5·60; насѣнє льняне 11·75 до 12·—; бôбъ 9·— до 11·—, бобикъ 5·— до 5·50; гречка 8·— до 9·—; конюшина червона 65·— до 72·—; бѣла 70·— до 85·—; шведска —·— до —·—; кминокъ 25·— до 26·—; анижъ 36·— до 37·—; кукурудза стара 5.75 до 6·—; нова —·— до —·—; хмѣль 65·— до 70·—; спірітусъ готовый 15·— до 16·50.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 14 червня. Угорска делеґація ухвалила буджетъ маринарки.

Шлязкъ 14 червня. Всѣ гôрники въ новыхъ копальняхъ вугля въ клядиôвскôмъ ревірѣ, числомъ 5103 застрайкували.

Петербургъ 14 червня. Царь маε переѣхати 15 с. м. до Петергофу.

Парижъ 14 цвѣтня. Станъ здоровля Карнота полѣпшивъ ся; горячка попустила.

люде кажуть, що то „церква“. Той будынокъ складаε ся зъ купы трамôвъ, котрî зложенî такъ оденъ на другій, що всѣ разомъ творять зô всѣхъ бокôвъ стѣны. Дуже давно колись, коли, того вже нѣхто не памятаε, могли ще горѣшнî части стѣнъ споглядати гордо до неба; але теперь — того вже такожъ нѣхто не памятаε, вôдъ коли — та часть, що мусѣла двигати баню, похилила ся въ христіяньскôй покорѣ до землѣ. Та й годѣ було не хилити ся, коли вôдъ часу послѣднои великои бурѣ стовпы почали гнити та хитати ся, та хотять разомъ зъ собою потягнути до упадку и цѣлый будынокъ. Такъ и лишило ся до нинѣ, бо люде розмѣркували собѣ, що имъ властиво церкви не потреба, въ Голодôвцѣ бодай не потреба церкви.

А священикъ? Оно то кажуть: „Нема села безъ священика“. Але видко, що той, що то выдумавъ, не знавъ, що єсть десь на свѣтѣ якась Голодôвка, бо въ Голодôвцѣ таки дѣйстно не було священика. Але по правдѣ сказавши, бувъ вже въ Голодôвцѣ священикъ, але голодовецкій панъ-отецъ бувъ священикомъ безъ села. То такожъ штука. Не було священика, котрый бы въ Голодôвцѣ довше выдержавъ якъ три дни: першого дня приѣхавъ, день побувъ, а третого поѣхавъ. Кождого священика, котрый въ чôмъ провинивъ ся, посылали до Голодôвки; котрый тутъ довше побувъ, то выйшовъ цѣлкомъ чистый вôдъ грѣхôвъ якъ ангелъ.

Отже теперь прийшла черга на отця Трандафіра спокутувати тутъ за свои грѣхи. Вôнъ не мавъ надѣѣ, що єму удасть ся такъ якъ другимъ першого дня приѣхати, другого побути, а третого выбрати ся дальше. Вôнъ знавъ, що єго не перенесуть деинде. А безъ села годѣжъ єму бути! Священикъ, та й безъ села! То такъ, якъ вôзъ безъ колѣсъ, якъ ярмо безъ волôвъ, якъ шапка на тычцѣ!... Щожъ було єму робити? Ще й тѣшивъ ся, що дôставъ ся до Голодôвки. Хочь бодай называло ся, що то село: нѣхто вже не смѣвъ єму цвѣркнути въ очи, що вôнъ священикъ безъ села. Нѣхто въ свѣтѣ не мôгъ бы бувъ лѣпше звести сего священика зъ симъ селомъ: у священика въ кишени выглядало зовсѣмъ такъ, якъ на поляхъ въ Голодôвцѣ.

Одно лишь стало теперь отцеви Трандафірови ясно: въ Книшôвцяхъ було таки лѣпше, якъ въ Голодôвцѣ, бо тамъ кождый щось мавъ, а де щось єсть, тамъ и можна щось роздобути. А въ Голодôвцѣ запирали дверѣ лишь на закрутку. Але тогды подумавъ вôнъ собѣ: священикъ повиненъ журити ся справами своихъ селянъ, а селяне повиннî о то подбати, щобы й священикъ мавъ щось въ кишени.

(Дальше буде.)

За редакцію вôдповѣдаε Адамъ Креховецкій

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера